

**Til
Finansdepartementet**

Vår dato: 25.06.2021

Deres dato: 25.03.2021

Vår referanse:

Deres referanse: 20/3680

Høringssvar NOU 2021: 4 - Norge mot 2025

Sjømat Norge viser til NOU 2021: 4 – Norge mot 2025. Sjømat Norge viser videre til høringssvaret fra NHO, som vi i hovedsak slutter oss til. Sjømat Norge vil her peke på noen av de mulighetene som sjømatnæringen representerer for å styrke verdiskapingen, skape flere arbeidsplasser og øke eksportinntektene.

Bærekraftig produsert mat fra havet vil være en viktig del av svaret på hvordan vi innretter en fremtidsrettet matproduksjon. Sjømatnæringen har en viktig rolle å spille i Norges grønne omstilling, og mye ligger til rette for å øke en effektiv og klimavennlig høsting og akvakulturproduksjon i havet. Med riktige rammebetingelser er sjømatnæringen en av Norges fremtidsnæringer og en sentral del av det grønne skiftet.

En økende global befolkning har behov for sunn og trygg mat produsert på bærekraftig vis med lave CO₂-avtrykk. Sjømat er en viktig bidragsyter til verdens matsikkerhet og ernæring. Det må derfor legges bedre til rette for bærekraftig forvaltning av havmiljø, akvakultur og fiskeri, matsikkerhet og ernæring.

Sjømatnæringen er subsidiefri og bidrar årlig med over 30 milliarder i ordinære skatter- og avgifter. Vi mener at den norske sjømatnæringa kan dobles fra dagens årlige verdiskaping på 100 milliarder innen 2030 og femdobles innen 2050. Denne økningen kan blant annet skje gjennom bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Fisket må foregå innenfor fastsatte kvoter, og fangstene gjøres tilgjengelig for norsk fiskeindustri. Vi kan og bør stå for mye mer av foredlingen av sjømaten selv, og vi kan skape en moderne industri av teknologi- og tjenesteselskaper med verden som marked. Vi kan også skape helt nye næringer innen fôr, helse og bioteknologi basert på økt bearbeiding, høsting av nye arter og dyrking av mikro- og makroalger. Det vil gi nye arbeidsplasser, økt matproduksjon og betydelige skatteinntekter gjennom ordinære skatter uten bruk av særskatter.

For å skape verdier og arbeidsplasser i sjømatnæringen i Norge må det:

- 1) føres en politikk som gir grunnlag for lønnsomhet
- 2) legges til rette for en langsiktig og forutsigbar utvikling av næringen
- 3) satses på en offensiv handelspolitikk

For å lykkes er blant annet følgende punkter viktig:

- Finanspolitikken må sikre at konkurransekraft til sjømatnæringen videreføres og styrkes.
- Skatte- og avgiftspolitikken må sikre sjømatnæringen like gode eller bedre konkurransevilkår enn bedriftene i de fremste konkurrentlandene.
- Forvaltning må være samordnet, effektiv og forutsigbar. Regelverket og sektormyndighetene skal være en ressurs for videreutvikling av næringen. Forvaltningen må dyrke frem en kultur for å fremme næringsutvikling – forvaltningen må ikke være kostnadsdrivende eller konkurransevidende.
- Det må føres en enhetlig kontroll av næringsaktørene slik at regelbrudd får konsekvenser for de som ikke overholder regelverket.

- Sjømat må posisjoneres enda sterkere som en foretrukket del av et næringsrikt og klimavennlig kosthold.
- Økt foredling i Norge vil bidra til at vi mer effektivt får nyttiggjort restråvarer, øker verdiskapingen i Norge og reduserer transportvolumet. For å øke bearbeidingsgraden i Norge må vi sikre at norsk foredlingsindustri er konkurransedyktig. Her spiller blant annet bruk av ny teknologi en viktig rolle.
- Særlovgivningen innenfor fiskerisektoren må moderniseres.
- Kystnært havbruk vil også i fremtiden være dominerende i norsk havbruksnæring. Myndighetene må bidra til at den tradisjonelle delen av næringen videreutvikles og er like konkurransedyktig i årene fremover. Det vil også her være behov for forbedringer av eksisterende teknologi hva gjelder fiskehelse, fiskevelferd, arealbruk og redusert miljømessig påvirkning.
- Det bør utlyses en egen gruppe tillatelser for havbruk til havs (områdene som ligger utenfor dagens produksjonsområder). Havbaserte tillatelser må tildeles gjennom separate auksjoner.
- Teknologinøytralitet er en viktig forutsetning for at næringen selv finner de beste tekniske løsninger som innfrir myndighetenes krav til drift.
- Det bør etableres et eget industriprogram for utvikling og oppskalering av fôrvarer med lave miljøfotavtrykk. Lykkes vi med dette kan det også bidra til å skape ny industri og nye arbeidsplasser i Norge. 60-70 prosent av klimagassutslippene i havbruksproduksjonen er relatert til fôringredienser. Målet må være å øke tilgjengeligheten av alternativer til dagens fôrvarer, ved blant annet å fangste, prosessere og ta i bruk flere ingredienser fra lavere trofisk nivå i havet, som igjen kan redusere klimautslippene.
- Arbeidet med å elektrifisere sjømatnæringen må forsterkes. Det er behov for alternative energibærere i fiske- og havbruksfartøylene. Innenfor fiskeriene er det utslippene fra flåten som står for det største klimaavtrykket. Utslippene av CO₂ og NO_x bør ytterligere reduseres. Derfor må det skje en målrettet satsing på flåtefornyelse og oppgradering av eksisterende fartøy.
- Sjømatnæringen har virksomhet langs hele kysten. Utbedring av veger til kystdistriktene, investeringer i havner, farleder og samferdsel er viktig for logistikken ut til markedene.
- Datadeling mellom offentlige myndigheter, mellom næringslivet og myndighetene, og mellom private aktører vil være et viktig bidrag for å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen. Å legge til rette for en samtykkebasert og enklere deling av data vil være et viktig bidrag for samhandling mellom aktører, og en mer kunnskapsbasert og ressurseffektiv forvaltning og drift.
- Sjømatnæringen har i stadig økende grad behov for personell med god kompetanse innen en rekke fagfelt. Det må derfor sikres relevante utdanningsstilbud rettet mot fiskeri- og havbruk.
- Norsk næringsliv og sjømatnæringen spesielt har vært og vil i fremtiden være helt avhengig av global handel. Arbeidet med å sikre markedsadgang og senke tollsatser på bearbeidet sjømat må forsterkes.

Sjømat Norge deler utvalgets syn om at et økt skattenivå vil være uheldig for sysselsetting, investeringer og verdiskaping i privat sektor. Sjømat Norge er også enig med utvalget i at skattesystemet må være effektivt, med brede grunnlag og lave satser, for å fremme omstilling og vekst. Regjeringen har fulgt opp utvalgets forslag om å nedsette et nytt skatteutvalg. Sjømat Norge vil i denne sammenheng også gjenta våre klare advarsler om økt grunnrentebeskatning i fiskeri- og havbruksnæringen. Det er allerede innført særavgifter i disse sektorene, og ytterligere skattlegging vil ødelegge mulighetene for videre vekst og investeringer i sjømatnæringen. For havbruksnæringen sin del er spørsmålet om grunnrentebeskatning nylig vurdert og avklart. Det resulterte i innføring av en produksjonsavgift i tillegg til at næringsaktørene betaler for vekst gjennom auksjoner. For fiskeri innføres det en avgift på viltlevende marine ressurser fra 1. juli 2021. Det er derfor ingen grunn til å gjennomføre nye vurderinger for disse næringene. Sjømat Norge vil også peke på at skatteobjekter som tradisjonelt har blitt vurdert som immobile, møter stadig skjerpet global konkurranse og nye tekniske løsninger svekker fortrinn med nærhet til ressurser. Dette gjelder de fleste næringer som i dag har komparative fortrinn ved lokalisering i Norge, og i særdeleshet sjømatnæringen. Den globale konkurransen i matmarkedene har alltid vært stor, og også preget av bruk av beskyttelsestiltak. De senere årene har produksjonen også blitt mer utsatt for konkurranse, og vi ser store investeringer i landbasert, havbasert og kystnært havbruk i en rekke land over hele kloden. Dette må møtes med politikk for å gjøre Norge mest mulig konkurransedyktig som lokaliseringsnasjon.

Et av forslagene i NOU 2021:4 var å nedsette en skattekommisjon, og Sjømat Norge registrerer at regjeringen allerede har oppnevnt utvalget før høringsfristen har gått ut. Vi støtter mandatet til utvalget som sier at de skal *vurdere hvordan skattesystemet kan endres for å styrke produktivitsveksten og konkurransekraften i norsk økonomi, samt hvordan det kan legges til rette for et sterkt og mangfoldig privat eierskap i norsk næringsliv*. Vi registrerer at utvalget i stor grad består av teoretikere. Hvis en skal få en reell vurdering av effekten av ulike skatteløsninger må private næringsaktører i sterk grad involveres i utvalgets arbeid. Historisk har vi sett at de teoretiske effektene av en rekke skatter og avgifter er helt forskjellig fra det realitetene viser når skatter og avgifter er innført. Dette må vi unngå. Norsk velferd er avhengig av at vi har lønnsomme private bedrifter som har konkurransedyktige rammebetingelser sammenlignet med konkurrenter i andre land. Hvis en ikke lykkes med det vil investeringer og veksten skje i land med mer attraktive vilkår enn Norge.

med hilsen
Sjømat Norge

Geir Ove Ystmark